TANULÓI CSOMAG

VEGYÉL RÉSZT AZ EU DEMOKRATIKUS ÉLETÉBEN

Az európai polgári kezdeményezés segítségével

Európai polgári kezdeményezés

Javított kiadás

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025

© Európai Unió, 2025

Az Európai Bizottság további felhasználásra vonatkozó politikájának végrehajtását a bizottsági dokumentumok további felhasználásáról szóló, 2011. december 12-i 2011/833/EU bizottsági határozat szabályozza (HL L 330., 2011.12.14., 39. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj).

Eltérő rendelkezés hiányában e dokumentum további felhasználása a „Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0)" licencnek megfelelően engedélyezett (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/). Ez azt jelenti, hogy a dokumentumot a forrás megfelelő feltüntetésével és minden változtatás jelzésével fel lehet használni.

A nem az Európai Unió tulajdonában lévő elemek felhasználása vagy sokszorosítása érdekében közvetlenül a szerzői jog tulajdonosához kell engedélyért fordulni. Az Európai Unió a következő elemek tekintetében nem rendelkezik szerzői joggal:
Fedőlap: © Shutterstock/tai11

Print	ISBN: 978-92-68-29646-2	doi:10.2792/5010015	KA-01-25-011-HU-C
PDF	ISBN: 978-92-68-29645-5	doi:10.2792/8380131	KA-01-25-011-HU-N

1. EGYSÉG: Az Európai Unió rövid ismertetése

GYAKORLAT

AZ EU ÉRTÉKEI

Az EU középpontjában hat alapvető érték áll. A Lisszaboni Szerződés a következőképpen ismerteti ezeket:

> *„Az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közösek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában."*

A Lisszaboni Szerződés 2. cikke

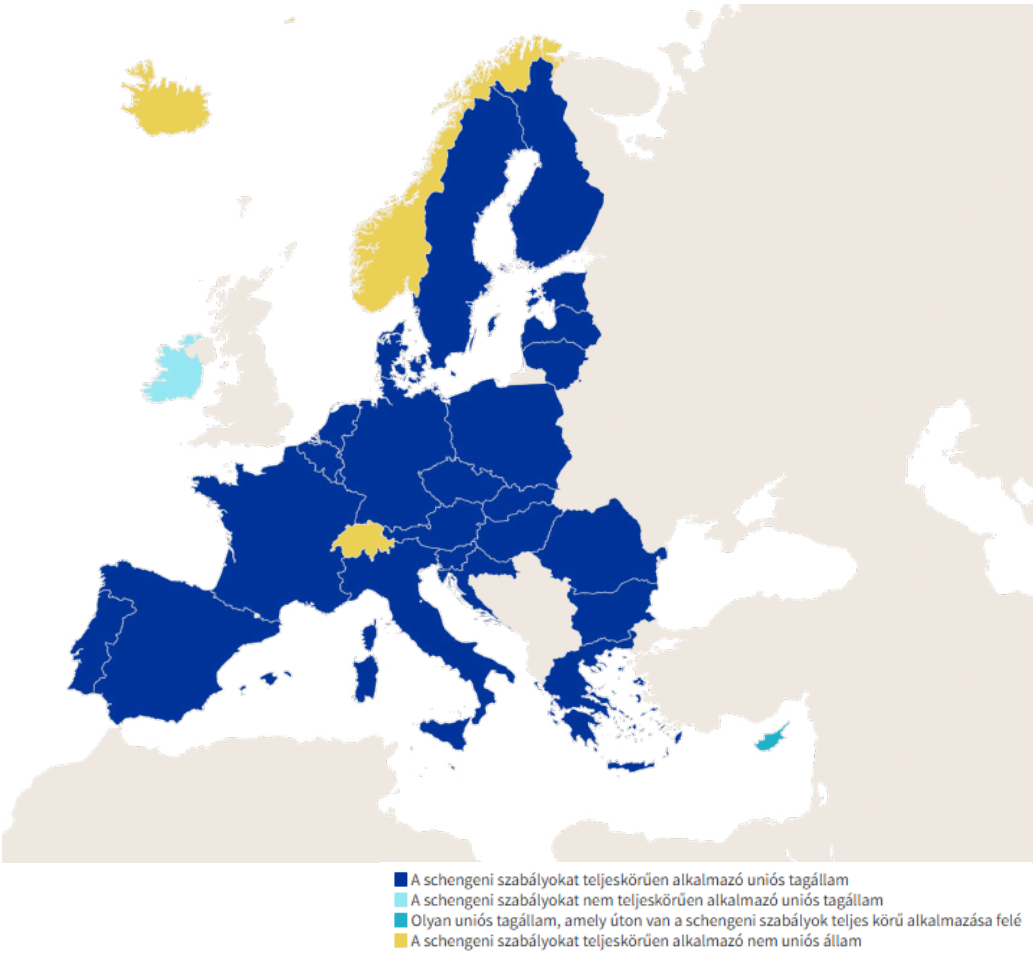
Tekintsd meg az Unió alább felsorolt értékeit. A csoportoddal együtt rendezzétek az értékeket az általatok meghatározott fontossági sorrendbe.

a) Emberi méltóság ….
b) Szabadság ….
c) Demokrácia ….
d) Egyenlőség ….
e) Jogállamiság ….
f) Emberi jogok ….

Az alábbi mezőben jegyezd fel, hogy miért az adott sorrendbe rendezted az értékeket, valamint határozd meg, hogy mit jelentenek azok számodra. Ezt követően vitasd meg az ötleteidet a diáktársaiddal Segítségképpen felhasználhatod a 31. oldalon lévő magyarázatot.

A SCHENGENI TÉRSÉG

Hagy tagállamot ismersz a schengeni térségből? A válaszodat írd az alábbi mezőbe. Használd segítségként a térképet :

© Európai Unió, 2025.

A schengeni térség tagállamai (2025. június)

Mely EU-tagállamok nem alkalmazzák teljes mértékben a schengeni szabályokat?

A NÉGY ALAPSZABADSÁG

A tanárod kiosztja neked az Európai Unió négy alapszabadságának (áruk, tőke, szolgáltatások, emberek) egyikét. A kapott alapszabadságra vonatkozóan válaszolj az alábbi kérdésekre a csoportoddal együtt, majd osszátok meg a válaszaitokat a többiekkel:

1) Milyen előnyöket jelent ez a vállalkozásokra nézve?

2) Milyen előnyöket jelent ez az uniós polgárokra nézve?

3) Neked személyesen milyen előnyöd származott ebből?

AZ EU TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEI

Az alábbi táblázat az EU néhány tevékenységi területét sorolja fel:

Vámunió	Halászati politika	Alapvető emberi jogok
Versenyszabályok	Környezet	Közegészségügy
Monetáris politika	Fogyasztóvédelem	Kutatás és űrkutatás
Kereskedelem	Közlekedés	Transzeurópai hálózatok
Tengeri növények és állatok	Energiaügy	Igazságügy
	Foglalkoztatás és szociális ügyek	Mezőgazdaság
	Belső piac	Migráció és belügy
		Fejlesztési együttműködés és humanitárius segítségnyújtás

Melyik tevékenységi területhez tartoznak a következők?

1. Új laptop vásárlásakor a vásárlót legalább kétéves garancia illeti meg.
2. Ha a repülőjárat sok időt késik vagy visszamondják azt, az utasok kártérítésben részesülnek.
3. Az egyik uniós országban szerzett képesítést a többi uniós ország is elfogadja.
4. A teljes munkaidőben dolgozó munkavállalókat évente minimum 20 szabadnap illeti meg.
5. A halászok által kifogható tőkehal maximális megengedett mennyisége.
6. Az az energiamennyiség (gáz/elektromos energia), amelynek megújuló energiaforrásból kell származnia, például nap- vagy szélenergiából.
7. A levegőben jelen lévő finomrészecskék maximális megengedett mennyisége.

JEGYZETEK

LECKEÁTTEKINTÉS

FONTOS SZERZŐDÉSEK

Az Európai Unió jelenlegi állapota a tagállamok által aláírt szerződések eredménye. A 28. oldalon lévő tájékoztató vagy az internetes erőforrások felhasználásával válaszolj a következő kérdésekre.

Feladat: 1) Rendezd a következő szerződéseket (a–e) helyes időrendi sorrendbe (1–5):

a) Maastrichti Szerződés
b) Párizsi Szerződés
c) Schengeni Egyezmény
d) Római Szerződés
e) Lisszaboni Szerződés

1: ___ 2: ___ 3: ___ 4: ___ 5: ___

Feladat: 2) A fenti szerződések közül (a–e) melyik leírása található alább?

I. Ez a szerződés kísérlet volt arra, hogy biztosítsák a békét Európában a második világháborút követően. ..... [__]
II. Ez a szerződés vezette be az európai polgári kezdeményezést. ..... [__]
III. Ez a szerződés lehetővé tette az uniós országok közötti mozgást határforgalom-ellenőrzés nélkül ..... [__]
IV. Ez a szerződés hozta létre az Európai Gazdasági Közösséget. ..... [__]
V. Ez a szerződés hozta létre az európai polgárság fogalmát. ..... [__]

AZ EU ÉRTÉKEI

Feladat: 3) Az alább felsorolt értékek mindegyike esetében kapcsolódj az internethez, és keress néhány uniós intézkedést ezen értékek előmozdítására vagy védelmére.

a) Emberi méltóság
b) Szabadság
c) Demokrácia
d) Egyenlőség
e) Jogállamiság
f) Emberi jogok

Készülj fel arra, hogy a következő egység elején megoszd a válaszaidat a csoportoddal.

A SCHENGENI TÉRSÉG

A schengeni térséget olyan európai országok alkotják, amelyek megállapodtak a közöttük lévő határforgalom-ellenőrzések eltörléséről.

Feladat: 4) Határozd meg, hogy az alábbi állítások mindegyike igaz-e (I) vagy hamis (H)

a) A schengeni térség valamennyi tagja az Európai Unió teljes jogú tagja. …
b) A schengeni térségnek jelenleg 29 tagja van. …
c) Nincs szükség személyi igazolványra a schengeni térségen belüli utazáshoz. …
d) Ha uniós polgárként Görögországból Észtországba utazom közúton, akkor ezen az útvonalon határellenőrzésen kellene átesnem. …
e) Spanyolországban élsz, és van egy barátod, aki Ecuadorból jön látogatóba. Vízumot kap, és biztonságban megérkezik Spanyolországba. Meg szeretnétek látogatni egy másik barátotokat Franciaországban néhány napig. A barátodnak másik vízumot kell igényelnie. …

A BELSŐ PIAC ÉS A VÁMUNIÓ

Az EU célja, hogy lehetővé tegye az uniós polgárok számára, hogy bármely uniós országban tanulhassanak, élhessenek, vásárolhassanak, dolgozhassanak és nyugdíjba vonulhassanak, és élvezhessék az Unió egész területéről származó termékeket. Ennek érdekében biztosítja az áruk, a szolgáltatások, a tőke és a személyek szabad mozgását az egységes uniós belső piacon. A műszaki, jogi és bürokratikus akadályok felszámolásával az EU lehetővé teszi a polgárok számára, hogy szabadon kereskedjenek és üzleti tevékenységet folytassanak.

Feladat: 5) A következő állítások mindegyikére vonatkozóan döntsd el, hogy mely szabadság(ok) gyakorlásáról van szó. Karikázd be a válasz(oka)t.

a) Úgy döntesz, hogy nyaralót vásárolsz egy másik uniós országban, és rendszeres időközönként ott tartózkodsz az év során.
Áruk/szolgáltatások/tőke/emberek.
b) Fordítóként dolgozol a saját országodban, és az EU minden tájáról származó ügyfeleknek dolgozol, akik kifizetik a munkádat.
Áruk/szolgáltatások/tőke/emberek.
c) Bővíteni szeretnéd az üzleti tevékenységedet azzal, hogy átveszel egy szomszédos uniós országban lévő vállalatot, és a termékeidet oda küldöd értékesítésre.
Áruk/szolgáltatások/tőke/emberek.
d) Olívaolaj-termelő vagy, és egy webáruházat nyitsz, hogy a termékeidet közvetlenül a gazdaságból tudd értékesíteni.
Áruk/szolgáltatások/tőke/emberek.
e) Egy másik uniós ország egyetemén folytatod a tanulmányaidat. Amíg ott tanulsz, részmunkaidős munkát vállalsz egy étteremben esténként.
Áruk/szolgáltatások/tőke/emberek.

AZ EU TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEI

Az Európai Unió csak azokon a területeken hozhat intézkedéseket, amelyeken erre a tagállamok az uniós szerződésekben felhatalmazták.

Feladat: 6) A 32. oldalon lévő táblázat az EU néhány tevékenységi területét sorolja fel. Válassz ki három ilyen területet, és az interneten keress egy példát az EU által az egyes területeken elfogadott jogi szabályokra/jogi aktusokra. A Google-ban rákereshetsz a következőre: „uniós jog a következővel kapcsolatban: …”

Feladat: 7) Az EU három szintű hatáskörrel rendelkezik, töltsd ki a hiányzó hatáskört:

a) ……, amelynek keretében a tagállamok jogszabályokat hozhatnak létre és vezethetnek be, ha az Európai Unió ezt még nem tette meg.

b) ……, amelynek keretében az Európai Unió intézkedéseket fogad el a tagállamok szakpolitikáinak támogatása vagy kiegészítése céljából.

c) ……, amelynek keretében csak az EU hozhat jogszabályokat, a tagállamok szerepe pedig csak a végrehajtásra korlátozódik.

FELKÉSZÜLÉS A KÖVETKEZŐ LECKÉRE

A következő leckében megvizsgáljuk, hogyan működik a demokrácia az Európai Unióban. A lecke előtt nézd meg, hogy tudsz-e válaszolni a következő kérdésekre. Készülj fel rá, hogy ezeket megbeszéld a többiekkel.

a) Kik a képviselőid az Európai Parlamentben (EP-képviselő)?
b) Mikor lesznek a következő európai parlamenti választások?
c) Hány évesnek kell lenned, hogy szavazhass az európai választásokon?
d) Ha egy másik uniós országban élsz, akkor is szavazhatsz-e az európai választásokon?
e) Ki hozza a jogszabályokat az országodban, és hogyan fogadják el őket?

További információkat tartalmazó hivatkozások (minden webhely elérhető az összes hivatalos nyelven, csak válaszd ki a sajátodat).

Az Európai Unió története

Emberi jogok az Európai Unióban

Az Európai Unió szimbólumai

Az Európai Unió tagjai

VÁLASZTHATÓ TEVÉKENYSÉG

A következő leckéhez jegyezd fel azokat a dolgokat, amelyekkel a mindennapi életedben találkozol, és amelyekre az uniós jogszabályok hatással voltak. Készülj fel arra, hogy megbeszéljük ezeket a következő alkalommal.

2. EGYSÉG: Demokrácia az Európai Unióban

GYAKORLAT

AZ EURÓPAI UNIÓ DÖNTÉSHOZATALI SZERVEI

A tanárod bemutatja az Európai Unió három fő döntéshozó testületét. Segítségképpen felhasználhatod az alábbi információkat.

Milyen feladatokat lát el a Bizottság?

Jogszabályjavaslatokat dolgoz ki

A Bizottság az egyedüli uniós intézmény, amely uniós jogszabályjavaslatokat terjeszt elfogadás céljából az Európai Parlament és a Tanács elé; a javaslatok:

- arra irányulnak, hogy védelmezzék az Európai Unió és az uniós polgárok érdekeit olyan kérdésekben, melyeket nem lehet hatékonyan kezelni tagállami szinten
- szakmailag megfelelően elő vannak készítve, mivel kidolgozásuk során a Bizottság szakértőkkel és a lakossággal is konzultál.

Végrehajtja az EU szakpolitikáit és elosztja az uniós forrásokat

- a Tanáccsal és a Parlamenttel közösen meghatározza az EU kiadási prioritásait
- kidolgozza az EU éves költségvetését, melynek jóváhagyásáról a Parlament és a Tanács dönt
- felügyeli az uniós források elköltését; a Bizottság ez irányú tevékenységét a Számvevőszék ellenőrzi

Érvényt szerez az uniós jogszabályoknak

- Az Európai Unió Bíróságával közösen gondoskodik arról, hogy az EU jogszabályait mindegyik uniós ország megfelelően alkalmazza

Képviseli az Európai Uniót a nemzetközi színtéren

- az uniós országok nevében eljárva részt vesz a nemzetközi szervezetek munkájában, különösen a kereskedelempolitika és a humanitárius segítségnyújtás területén
- nemzetközi megállapodások megkötésére irányuló tárgyalásokat folytat az EU képviseletében

Összetétel

Az intézmény politikai vezetéséről a biztosok testülete gondoskodik, melyet tagállamonként egy, összesen tehát 27 biztos alkot; a testület vezetője, a Bizottság elnöke dönt arról, hogy melyik biztos melyik szakpolitikai területért legyen felelős. Az európai bizottsági elnöki posztra az Európai Tanácsban ülésező állam- és kormányfők állítanak jelöltet az európai parlamenti választások eredményének figyelembevételével. Ezt követően az Európai Parlament jóváhagyja az adott személy kijelölését.
A többi tagot a saját országa nevezi ki, akiknek részt kell venniük egy jóváhagyási eljárásban, amelyben részt vesz az új elnök, valamint az Európai Parlament és az Európai Tanács is.

Az Európai Bizottság

Milyen feladatokat lát el az Európai Unió Tanácsa?

- Az uniós jogszabályok megvitatása és elfogadása
- A Tanács az EU egyik fő döntéshozó szerve.
- Az Európai Parlamenttel (legtöbb esetben) közösen vitatja meg és fogadja el a jogalkotási aktusokat. Az egyes tagállamok nemzeti kormányának minisztereiből áll.
- A tagállami szakpolitikák koordinálása

A Tanács feladata a tagállami szakpolitikák koordinálása egyes meghatározott területeken, úgymint:

- gazdaság- és költségvetési politika
- oktatás, kultúra, ifjúság és sport
- foglalkoztatáspolitika

Az EU közös kül- és biztonságpolitikájának alakítása

A Tanács az Európai Tanács által adott iránymutatások alapján meghatározza és végrehajtja az EU közös kül- és biztonságpolitikáját. Idetartoznak az uniós fejlesztési és humanitárius támogatások, valamint a védelem és a kereskedelem területe is.

Nemzetközi megállapodások megkötése

A Tanács ad megbízást a Bizottságnak arra, hogy az EU nevében tárgyalásokat folytasson az EU, valamint nem uniós országok vagy nemzetközi szervezetek közötti megállapodásokról. A tárgyalások lezárultával a Tanács határoz a megállapodások aláírásáról és megkötéséről.

Az Unió költségvetésének elfogadása

A Tanács az Európai Parlamenttel együtt fogadja el az EU költségvetését.

A költségvetési időszak egy naptári évet ölel fel. A költségvetést általában decemberben fogadják el, és az a következő év január 1-jén lép hatályba.

A Tanács

Milyen feladatokat lát el az Európai Parlament?

Jogalkotás

- Uniós jogszabályokat fogad el az Európai Unió Tanácsával együtt, az Európai Bizottság által előterjesztett javaslatok alapján
- Nemzetközi megállapodások elfogadásáról határoz
- Dönt az Európai Unió bővítéséről
- Ellenőrzi a Bizottság munkaprogramját, és jogszabályjavaslatok előterjesztésére kéri fel az intézményt

Felügyelet

- Demokratikus ellenőrzést gyakorol az összes uniós intézmény felett
- Megválasztja a Bizottság elnökét, és jóváhagyja a biztosi testületet. Bizalmatlansági indítványt fogadhat el a Bizottsággal szemben, lemondásra kötelezve a testületet
- Mentesítést ad a Bizottságnak, azaz elfogadja a Bizottság zárszámadását az EU-költségvetés előző évi végrehajtásáról
- Kivizsgálja az uniós polgárok által benyújtott petíciókat, és egyéb vizsgálatokat indít
- A monetáris politika témájában megbeszéléseket folytat az Európai Központi Bankkal
- Kérdéseket intéz a Bizottsághoz és a Tanácshoz
- Választási megfigyelést végez

Költségvetés előkészítése

- A Tanáccsal együtt kialakítja az uniós költségvetést
- Jóváhagyja az EU hosszú távra szóló költségvetését, az ún. többéves pénzügyi keretet

Összetétel

A választásokat 5 évente tartják. Az egyes uniós tagállamok nagyjából a népességük arányában részesülnek az európai parlamenti mandátumokból: egyik országnak sem lehet 6-nál kevesebb, illetve 96-nál több képviselője, a képviselők összlétszáma pedig nem haladhatja meg a 750 főt (plusz az elnök). A 2024–2029-es ciklusban az EP-képviselők száma 719, plusz az elnök. A képviselők politikai hovatartozásuk, nem pedig állampolgárság szerint alkotnak csoportokat.

A Parlamentet az elnök képviseli a többi uniós intézmény és a külvilág felé, és az elnök mondja ki az utolsó szót az uniós költségvetés jóváhagyása során.

Az Európai Parlament

JEGYZETEK

LECKEÁTTEKINTÉS

AZ EURÓPAI UNIÓ FŐBB DÖNTÉSHOZATALI INTÉZMÉNYEI

Az Európai Unió jogszabályainak és szabályainak meghatározásán három fő testület dolgozik együtt. Ezek a következők: az Európai Bizottság, az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa.

Feladat: 1) A fenti intézmények közül melyik leírása található alább? A Bizottságot jelöld „Cm”-mel, a Parlamentet „P”-vel, a Tanácsot pedig „Cn”-nel.

Ne feledd, hogy használhatod az internetet információk keresésére.

a) Ezen testületek 27 taggal rendelkeznek. ..... ( )
b) A szerv tagjaira közvetlenül az uniós polgárok szavaznak. ..... ( )
c) Ez a szerv jogszabályokat javasol. ..... ( )
d) Ez a szerv tagállamonként egy miniszterből áll. ..... ( )
e) A két szervnek meg kell állapodnia egy jogszabályban ahhoz, hogy azt elfogadhassák. ..... ( )
f) Ennek a szervnek minden tagja más-más szakpolitikai területért felelős. ..... ( )
g) Ez a szerv felelős a többi uniós szerv felügyeletéért. ..... ( )
h) Ez a két szerv hagyja jóvá az EU költségvetését. ..... ( )

Az Európai Unióban az állam és a helyi önkormányzatok demokratikusak. Vannak azonban más módok is az állam irányítására. Az internet vagy egy szótár segítségével oldd meg a következő gyakorlatot.

Feladat: 2) Párosítsd a bal oldalon lévő kormányzati rendszert a jobb oldali meghatározással.

a) Anarchia	1. Olyan kormányzati forma, amelyben a címet öröklő uralkodó a saját jogán uralkodik. Az uralkodó hatalma határtalan.
b) Abszolút monarchia	2. Olyan kormányzati forma, amelyet egy nem választott vezető vagy vezetők csoportja jellemez, akiket kormányzati hatalommal ruháztak fel, kevés korlátozással. Ez gyakran a hadsereg támogatásával történik.
c) Teokrácia	3. Olyan társadalom, amelyet szabadon, hatóságok vagy irányító testület nélkül hoztak létre.
d) Oligarchia	4. Állam kormányzása közvetlen isteni útmutatás vagy olyan tisztviselők révén, akikre úgy tekintenek, akik az isteni útmutatást közvetítik.
e) Diktatúra	5. Olyan társadalom, amelyet nagy vagyonnal vagy jövedelemmel rendelkező emberek irányítanak vagy irányítanak.
f) Plutokrácia	6. A hatalmi struktúra egy formája, amelyben a hatalom kevés számú ember kezében van.

AZ EU JOGALKOTÁSI FOLYAMATA

Az EU-ban az új jogszabályokat általában a három uniós jogalkotó szerv – az Európai Bizottság, az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa – részvételével zajló rendes eljárás alapján hozzák meg.

Feladat: 3) Olvasd el az alábbi állításokat, és döntsd el, hogy igazak-e (I) vagy hamisak (H). Ha hamisak, képesnek kell lenned elmagyarázni, hogy miért.

a) Mindhárom intézmény kezdeményezheti a jogalkotási folyamatot. ..... ( )
b) Egy jogszabály elfogadásához a Parlamentnek és a Bizottságnak egyet kell értenie. ..... ( )
c) A Parlament és a Tanács egyaránt módosíthatja a javaslatokat. ..... ( )
d) A javaslat benyújtása előtt konzultációs folyamatra kerül sor. ..... ( )
e) Az EU bármilyen kérdésben hozhat jogszabályokat. ..... ( )

AZ EURÓPAI POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉS

Az európai polgári kezdeményezés (ECI) az egyik mód arra, hogy az európai polgárok befolyásolják az uniós szakpolitikákat. Ez a részvételi demokrácia egyik formája.

Minden európai polgár, aki elég idős ahhoz, hogy szavazzon az európai választásokon, elindíthat vagy támogathat egy európai polgári kezdeményezést. Az európai választásokon való szavazás korhatára eltérő lehet: míg a legtöbb országban 18, Görögországban 17, Ausztriában, Máltán, Németország, és Belgiumban 16 (2023 májusában). Az uniós országok az EKI támogatásának korhatárát 16 évre csökkenthetik; Észtország már megtette ezt. Tekintsd meg az országodra vonatkozó legfrissebb helyzetet: https://citizens- initiative.europa.eu/data-requirements_hu

FELKÉSZÜLÉS A KÖVETKEZŐ LECKÉRE

Készülj fel a következő kérdések megvitatására a diáktársaiddal:

1) Mekkora figyelmet fordítasz az Európai Unió működésére? Követed az EU-t a közösségi médiában/hírekben?
2) Mit gondolsz, az Európai Unió döntéshozatali folyamata demokratikusnak mondható-e?
3) Hogyan lehetne még demokratikusabbá tenni az Európai Uniót?
4) Van-e valami, amit jó ötletnek tartasz egy kezdeményezéshez?

Látogass el az https://citizens-initiative.europa.eu/_hu weboldalra. Görgess lefelé az oldalon az újabb kezdeményezések megtekintéséhez, vagy használd a Kezdeményezés keresése lapot a kereséshez. Keress egy olyan kezdeményezést, amelyet szívesen támogatnál. A következő tanóráig gondolkodj el azon, hogy miért támogatnád az adott kezdeményezést. Mit tudsz máris a problémáról?

VÁLASZTHATÓ TEVÉKENYSÉG

Hozz létre egy rövid kérdőívet a diáktársaidnak, amelyben azt méred fel, hogy a társaid mit tudnak az Európai Unió működéséről, valamint arról, hogy milyen felelősségei vannak az Európai Uniónak. Elemezzétek és beszéljétek meg az eredményeket a tanórán.

3. EGYSÉG: Az európai polgári kezdeményezés

GYAKORLAT

AZ EURÓPAI POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉS SZABÁLYAI

Az európai polgári kezdeményezés a részvételi demokrácia egyik formája. Az uniós polgárok ezen a módon befolyásolhatják az uniós jogszabályok és szakpolitikák alakítását. Akik elég idősek ahhoz, hogy részt vegyenek az európai parlamenti választásokon, regisztrálhatnak egy kezdeményezést (ha az megfelel bizonyos kritériumoknak). A lépések a következők:

1) Keress hat másik embert hat másik uniós országból, akik jogosultak szavazni az európai parlamenti választásokon, és alkoss velük egy csoportot.
2) Határozd meg a célját, és kérd fel az Európai Bizottságot, hogy vegye nyilvántartásba a kezdeményezést.
3) Ha elfogadják a kezdeményezést, azt közzéteszik az európai polgári kezdeményezés weboldalán.
4) Gyűjts össze legalább egymillió aláírást legalább hét uniós országból 12 hónapon belül (online vagy nyomtatott formában).
5) Ellenőriztesd a támogató nyilatkozatokat a nemzeti hatóságokkal.
6) Nyújtsd be a kezdeményezését a Bizottságnak.
7) Találkozz a Bizottság képviselőivel.
8) Nyilvános meghallgatáson való részvétel az Európai Parlamentben.
9) Az Európai Bizottság válasza.
10) További intézkedések a Bizottság részéről a javasolt intézkedésekkel kapcsolatban, ha alkalmazandó.

HOGYAN DOLGOZNÁL KI EGY KAMPÁNYT? KÉSZÍTS JEGYZETEKET.

- Milyen nevet adnál a kezdeményezésnek?
- Hogyan keresnél további partnereket hat másik uniós országban?
- Mire kellene pénzt költened?
- Hogyan gyűjtenél pénzt a kampányhoz?
- Hogyan népszerűsítenéd az ötletedet, hogy aláírásokat gyűjts?
- Hogyan keltenéd fel a média figyelmét?

LECKEÁTTEKINTÉS

Feladat: 1) A 2. lecke házi feladatának részeként a tanár arra kért, hogy döntsd el, melyik kezdeményezést támogatnád. Térj vissza ehhez a kezdeményezéshez és a hozzá tartozó weboldalhoz, és készíts jegyzeteket a következőkről:

1) Mi tűnt első pillantásra vonzónak a kezdeményezésben?
2) Milyen módszereket alkalmaztak a szervezők, hogy meggyőzzenek? Gondold végig, hogyan próbálták alátámasztani az érvelésüket. Milyen kifejezéseket használtak? Hogyan használták a képeket és a grafikákat? Milyen érzéseket váltanak ki belőled az elemek?
Készíts jegyzeteket az alábbi mezőkben.

Szöveg	*Képek/videó*
Grafika	*Egyéb*

FELKÉSZÜLÉS A KÖVETKEZŐ LECKÉRE

Feladat: 2) Látogass el a https://citizens-initiative.europa.eu/find-initiative_hu?STATUS%5B0%5D=ANSWERED oldalra, ahol megtalálod azokat a kezdeményezéseket, amelyekre a Bizottság válaszolt. Vizsgálj meg néhányat közülük, és nézd meg a weboldalukat is, ha van. Szerinted mi tette őket sikeressé? Készülj fel arra, hogy megbeszéljük ezeket a következő alkalommal.

Feladat: 3) Gondolj arra a kampányra, amelyre az utolsó lecke során szavaztál. Ha te vezetnéd a kampányt, hogyan próbálnád sikeressé tenni? Gondolj azokra a tevékenységekre, amelyeket online és offline egyaránt végezhetsz. Készíts néhány jegyzetet az alábbi üresen hagyott helyre.

VÁLASZTHATÓ TEVÉKENYSÉG

Gyűjts javaslatokat javaslattevő doboz használatával, vagy végezz online felmérést, hogy megtudd, milyen problémák foglalkoztatják a diáktársaidat európai szinten. Mit derítettél ki?

4. EGYSÉG: Európai polgári kezdeményezés kidolgozása és népszerűsítése

GYAKORLAT

A MEGGYŐZÉS LEHETSÉGES MÓDJAI

Logika:
Van-e értelme az ötletnek? Van-e közvetlen kapcsolat az ötletként felvetett intézkedés, valamint a társadalomban/gazdaságban/mindennapi életben/egészségügyben bekövetkező esetleges javulások között?

Érzelmek:
Olyan problémáról van-e szó, amelytől félnek az emberek? Mennyivel éreznék magukat jobban, ha megoldódna a probléma? Hogyan éreznék magukat, ha nem oldódna meg a probléma/nem tennének semmit a problémával kapcsolatban? Olyan problémáról van-e szó, amellyel az emberek együttéreznek? Olyan dologról van-e szó, amely reményre ad okot?

Etika:
Etikai kérdésről van-e szó? A probléma etikai szempontból nem helyénvaló? Egyszerűen azért kell megoldanunk a problémát, mert ez a helyes dolog (még akkor is, ha ez költséges)?

Hitelesség:
Vannak-e olyan hiteles források (pl. a tudományból, kutatásból stb. származók), amelyek alátámasztják a javaslatot? Vannak-e olyan egyének/csoportok, akiket csodálunk vagy tisztelünk (és akik hozzáértőnek bizonyultak), akik hasonló álláspontot foglaltak vagy részt vettek hasonló intézkedésekben?

GYAKORLAT: A KÖZÖS NEVEZŐ MEGTALÁLÁSA

A közös nevező megtalálása és a különböző érintett felek eltérő nézőpontjainak megértése kulcsfontosságú az uniós jogszabályok kidolgozása során. Ez azokra a jogszabályjavaslatokra is érvényes, amelyeket a polgárok az európai polgári kezdeményezés keretében nyújtanak be. Ha az európai polgári kezdeményezés sikeresen összegyűjt 1 millió támogató nyilatkozatot, és a Bizottság úgy dönt, hogy jogszabályjavaslatot nyújt be, akkor a társjogalkotóknak (vagyis az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak) kompromisszumot kell kötnie. A jogszabályjavaslat benyújtását megelőzően a Bizottságnak figyelembe kell vennie az összes érintett fél nézőpontját; a Parlament tagjainak a választói körzetükhöz tartozó embereket és vállalkozásokat érintő hatásokat kell figyelembe venniük; a Tanács szintjén pedig az egyes uniós országok képviselői nemzeti szinten közelítik meg a témakört, mivel bizonyos országokat nagyobb mértékben vagy eltérően érinthetnek a változások, mint más országokat. A testületeknek meg kell vitatniuk a kezdeményezést és kompromisszumra kell jutniuk, ha a kezdeményezést jogszabályba akarják foglalni.

GYAKORLAT: SZEMÉLYISÉG

A csoportod kap egy „személyiséget”, egy képzeletbeli személyt, akit megpróbálsz meggyőzni. Írj néhány ötletet az alábbi táblázatba a személyiséghez.

Ami miatt aggódom:	Amitől biztonságban érzem magam:

JEGYZETEK

LECKEÁTTEKINTÉS

A leckéhez kapcsolódó házi feladat egy videó létrehozása a kiválasztott kezdeményezés népszerűsítésére. A szabályok a következők:

- 3 vagy 4 fős csoportban dolgozva készítsetek egy videót, amely támogatja a lecke során kiválasztott kezdeményezést; a videó nem lehet 3 percnél hosszabb.
- Eljátszhattok különböző karaktereket a videóban (azaz lehetsz egy más korcsoportból, más szakmából stb.).
- Ha szeretnél, zenét és/vagy grafikus elemeket is hozzáadhatsz a videóhoz.
- Te felelsz azért, hogy engedélyt kapj a filmezéshez a helyszíneken, vagy szükség esetén más embereket is bevonj a folyamatba.
- A videó végén tüntesd fel a stáblistát, amely tartalmazza, hogy a projekt mely részéért ki volt a felelős.

TIPPEK A SIKERES VIDEÓ KÉSZÍTÉSÉHEZ

A sikeres videó készítésében minden a tervezésen múlik. Mielőtt egyáltalán belekezdenél a filmezésbe, a következőket kell tenned:

- **Végezz alapos kutatást a kezdeményezéseddel kapcsolatban**. Meg kell győződnöd arról, hogy megbízható tények és számok állnak rendelkezésedre.
- Válaszd ki, hogy szerinted melyek **a legfontosabb problémák**. Ne feledd, csak három perced van. Lehet, hogy nem tudsz mindent elmondani.
- Gondolj az emberek különböző csoportjaira, akik **esetleg eltérő véleményen vannak**. Milyen érvek szólhatnak a kezdeményezésed ellen? **Hogyan lehet ellensúlyozni ezeket az érveket**?

Miután egységbe szervezted az ötleteidet, itt az ideje, hogy megírd a forgatókönyvet. Ennek tartalmaznia kell a megszólalók és a kamera kezelője számára írt szövegeket és utasításokat, valamint bármely olyan effektet, amelyet a forgatás befejezése után szeretnél hozzáadni a videóhoz. Gondold végig a következőket.

- A videónak közvetlenül a nézőt kell **megszólítania**; érezniük kell, hogy hozzájuk szólsz. Ezért mindig a megfelelő nyelvi formákat használd.
- Használd azokat a különböző megközelítéseket, amelyeket megtanultál a lecke során. Ezek segítségével döntsd el, hogyan fejezd ki az ötleteidet. **Olyan nyelvezetet használj, amely a logikai gondolkodásra, az érzelmekre, az etikai érzékre és a hitelességre** apellál, attól függően, hogy melyik támasztja alá az érvelésedet.
- Gondolj arra, hogy **ki lehet a célközönséged**. Ezt megmutatod a diáktársaidnak, de gondolj arra is, hogyan szólítanál meg valakit, aki olyan, mint a tanárod.
- **A nyelvezet legyen világos és egyértelmű**. A forgatókönyv írása közben olvasd el hangosan a szöveget, hogy kipróbáld, mennyire könnyű elmondani a szöveget. **A rövidebb mondatok jobbak a hosszabbaknál**.
- Ha úgy gondolod, hogy befejezted a forgatókönyvet**, olvasd el a teljes szöveget hangosan, és mérd az időt**. Ha ez több mint 3 perc, akkor át kell szerkesztened. Ne feledd, hogy időt kell hagynod a videóban szereplő egyéb elemekre is.

Most már megtervezheted a videódat. Jó ötlet a képes forgatókönyv elkészítése is. A képes forgatókönyv a videó terve az elejétől a végéig. Meglehetősen kemény munka, tartalmaznia kell az összes jelenetet és mindent, ami a végső verzióban szerepelni fog. Képes forgatókönyvre online számos példát találhatsz, ha rákeresel a Google keresőjében.

NE FELEDD:

- **A videónak nem kell bonyolultnak lennie ahhoz, hogy sikeres legyen**. Ne tervezz olyan dolgokat, amelyekről nem biztos, hogy műszakilag megvalósíthatók.
- Használd nyugodtan a telefonod kameráját! Az is lehet, hogy tartozik hozzá videószerkesztő szoftver is, amelyet használhatsz. Ha nem, az interneten vannak ingyenes videószerkesztő szoftverek, pl. az OpenShot. Ne feledd, hogy te vagy felelős azért, hogy ellenőrizd a letöltött fájlokat, hogy ne legyenek például vírusosak, és mindenképpen el kell kerülnöd a személyes adataid kiadását. **Ha nem vagy biztos valamiben online, kérj tanácsot egy tanártól vagy más, ebben jártas felnőttől**.
- Próbáld meg **elkerülni, hogy csak egy személy üljön a kamera előtt, „ledarálva" a forgatókönyvet**. Ez unalmas és nehéz lehet filmezni, mivel az emberek gyakran hibáznak. Próbáld meg felosztani a forgatókönyvet a csoport tagjai között, hogy **biztosítsd** a változatosságot, és megkönnyítsd mindenki számára, hogy megtanulják, mit kell mondaniuk.
- Ha ismered a videószerkesztő szoftvert, ne feledd, hogy megvághatod a képeket vagy grafikákat, és használhatsz zenét vagy hangalámondást is. Az interneten található anyagok szerzői jogi védelem alatt állhatnak, ezért a jogdíjmentes anyagok **használata** jó ötlet.
- Gondolj az olyan kihívásokra, mint a világítás és a hang, különösen akkor, ha a szabadban filmezel, ahol a zaj olyan forrásokból származhat, mint a szél, a közeli út stb.
- Le fognak filmezni. **Gondold végig, hogy mit fogsz viselni**, győződj meg arról, hogy ez olyasmi, ami jelzi, hogyan akarsz megjelenni a közönséged előtt. Sminkre valószínűleg nem lesz szükséged.
- A legfontosabb, hogy a videódnak **lendületesnek és energetikusnak kell lennie**.

Gratulálunk!

Befejezted ezt a modult, és most már többet tudsz a demokráciáról az Európai Unióban. A demokrácia csak akkor működik, ha mindenki kiveszi belőle a részét, és most megtanultad az egyik módját annak, amelynek révén aktív szerepet játszhatsz. Az európai polgári kezdeményezés lehetővé teszi, hogy hallasd a hangodat, és pozitív változást érhetsz el nemcsak saját magad, hanem mindenki számára az Európai Unióban.

TÁJÉKOZTATÓ AZ EURÓPAI UNIÓRÓL SZÓLÓ SZERZŐDÉSEKRŐL

Fő uniós szerződések

2007
Lisszaboni Szerződés

1992
Maastrichti Szerződés

1990
Schengeni Egyezmény

1957
Római Szerződés

1951
Párizsi Szerződés

További információk a szerződésekről

A következő szerződések öt fontos mérföldkövet jelentenek az Európai Unió történelmében. Ha további információra van szüksége, használja az ismertetők végén található hivatkozásokat. Ne feledje, hogy a nyelvet minden esetben megváltoztathatja.

PÁRIZSI SZERZŐDÉS (1951)

Az Európai Unió az 1950-es években jött létre, a második világháborút követő en. A cél az volt, hogy megelőzzék egy újabb háború kitörését az európai kontinensen. A Párizsi Szerződés az első lépést jelentette az európai integráció felé. Létrehozta az Európai Szén- és Acélközösséget, amely egyesített hat országot (Belgium, Németország, Franciaország, Olaszország, Luxemburg és Hollandia) abból a célból, hogy megszervezzék a szén és acél szabad mozgását az országok között. Az Európai Szén- és Acélközösség fő célja az volt, hogy integrálja a részt vevő európai nemzetek gazdaságait annak érdekében, hogy csökkentse a konfliktusok esélyét, és nyilvánvalóvá tegye azt is, hogy egy tag acélból fegyvereket gyárt-e egy esetleges háború előkészítéséhez.

RÓMAI SZERZŐDÉS (1957)

A szerződés létrehozza az Európai Gazdasági Közösséget, amely hat országot (Belgium, Németország, Franciaország, Olaszország, Luxembourg és Hollandia) hozott össze az integráció, valamint a gazdasági növekedés kereskedelem révén történő megerősítése céljából.

Közös piacot hozott létre, amelynek alapját az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgása képezte. Ezenkívül vámuniót is létrehozott, amely eltörölte a belső vámtarifákat és közös vámtarifákat határozott meg a kívülről érkező árukra vonatkozóan.

A szerződés számos, ma ismert uniós intézményt is létrehozott:

- a Miniszterek Tanácsa
- a Bizottság
- a Parlamenti Közgyűlés (a későbbi Európai Parlament)
- a Bíróság
- a Gazdasági és Szociális Bizottság

SCHENGENI EGYEZMÉNY (1990)

A Schengeni Egyezmény létrehozott egy határellenőrzések nélküli szabad mozgási területet az aláíró országok számára. Azóta az uniós jog részét, valamint az Európai Unió hivatalos célkitűzését képezi.

MAASTRICHTI SZERZŐDÉS (1992)

Ez a szerződés hozta létre az Európai U niót. A szerződés többek között bevezeti az európai polgárság fogalmát, amely lehetővé teszi bármely uniós polgár számára, hogy bármely más tagállamban munkát vállaljon és letelepedjen. Ezenkívül további jogokat és védelmet is biztosított nekik.

A szerződés egy másik fontos része, hogy létrehozta a közös valutát és összehangolta a gazdaságpolitikákat, amely végső soron az euró és az Európai Központi Bank létrehozásához vezetett.

A szerződés központosított számos olyan felelősségi kört, amelyek korábban a nemzeti hatóságokhoz tartoztak, annak érdekében, hogy további harmonizációt érjen el az Európai Unióban. Ezenkívül az uniós intézmények hatalmi struktúráját is módosította.

LISSZABONI SZERZŐDÉS (2007)

Ez a szerződés az akkoriban hatályban lévő szerződésekre épül, valamint azokat módosítja. A Lisszaboni Szerződés értelmében az EU teljes jogi személyiséggel rendelkezik, ami azt jelenti, hogy az EU egyedülálló szervként szerződéseket írhat alá, és csatlakozhat nemzetközi szervezethez. A szerződés az Alapjogi Chartát kötelező erejűvé teszi, és a szerződésekkel azonos jogi erővel ruházza fel Ugyanakkor pontosította az uniós hatásköröket is.

Szintén nagyon fontos, hogy a szerződés nagyobb fokú demokráciát biztosít azáltal, hogy kibővítette az Európai Parlament jogalkotási hatáskörét.

Továbbá mechanizmusokat biztosított a polgárok számára ahhoz, hogy közvetlen hatást gyakoroljanak az uniós szakpolitikákra és jogszabályokra. Ez volt az a pont, amikor bevezették az európai polgári kezdeményezést (European Citizens' Initiative, ECI).

Az Európai Unió alapvető értékei

EMBERI MÉLTÓSÁG

Az emberi méltóság fogalma az a meggyőződés, miszerint minden ember egyedi értékkel rendelkezik, ami pusztán emberi mivolta miatt megilleti őt. Ez független az adott személy társadalmi osztályától, faji hovatartozásától, nemi identitásától, vallásától, képességeitől és minden más tényezőtől, a puszta emberi mivoltán kívül.

Az emberi méltóság igazolja az emberi jogokat. Ha az embereket különböző csoportokba osztjuk és olyan jellemzők alapján tulajdonítunk nekik értékeket, mint például a társadalmi osztály, a nemi identitás, a vallás stb., ezzel egy olyan egyenlőtlen társadalmat hozunk létre, ahol a diszkrimináció hatalmas méreteket ölthet. Azok az emberek, akikhez nagyobb értéket rendelünk hozzá, kedvezményes elbánásban részesülnek. Azon személyek esetében, akik nem illenek bele a privilegizált kategóriákba, fennáll a kiszorítottság vagy az elnyomás kockázata.

SZABADSÁG

A szabad mozgáshoz való jog lehetővé teszi a polgároknak, hogy szabadon mozogjanak és tartózkodjanak az Európai Unión belül. Az Európai Unió Alapjogi Chartája védelmet biztosít az olyan egyéni szabadságoknak, mint például a magánélethez való jog, a gondolatszabadság, a vallásszabadság, a gyülekezési szabadság, a kifejezési szabadság és az információhoz való jog.

DEMOKRÁCIA

Az Európai Unió képviseleti és részvételi demokráciára alapulva működik. Uniós polgárnak lenni azt jelenti, hogy az adott személyt politikai jogok illetik meg. Minden nagykorú uniós polgárnak joga van jelöltként indulni a választásokon, és részt vehet az európai parlamenti választásokon is. Az uniós polgároknak joguk van jelöltként indulni a választásokon, valamint szavazni a lakóhely szerinti országukban vagy a származási országukban. Ezenkívül a polgárok az európai polgári kezdeményezéshez hasonló eszközök segítségével közvetlenül is befolyásolhatják az Európai Unió szakpolitikáit.

EGYENLŐSÉG

Az egyenlőség azt jelenti, hogy a törvény előtt minden polgárt egyenlőnek kell tekinteni. A nők és a férfiak közötti egyenlőség elve az európai szakpolitikák alapját képezi, valamint alapvető szerepet játszik az európai integrációban. Minden területre érvényes. Az egyenlő munkáért egyenlő bért elv az 1957-es Római Szerződés részét képezi.

JOGÁLLAMISÁG

Az Európai Unió a jogállamiság elvén alapul. Az Európai Unió összes tevékenysége szerződéseken alapul, amelyeket az Európai Unió országai önkéntesen vagy demokratikus módon fogadtak el. A jogot és az igazságszolgáltatást egy független igazságszolgáltatási szerv biztosítja. Az Európai Unió országai a végső joghatóságot az Európai Unió Bíróságára ruházták át, amely szervezet döntéseit mindenkinek tiszteletben kell tartania.

EMBERI JOGOK

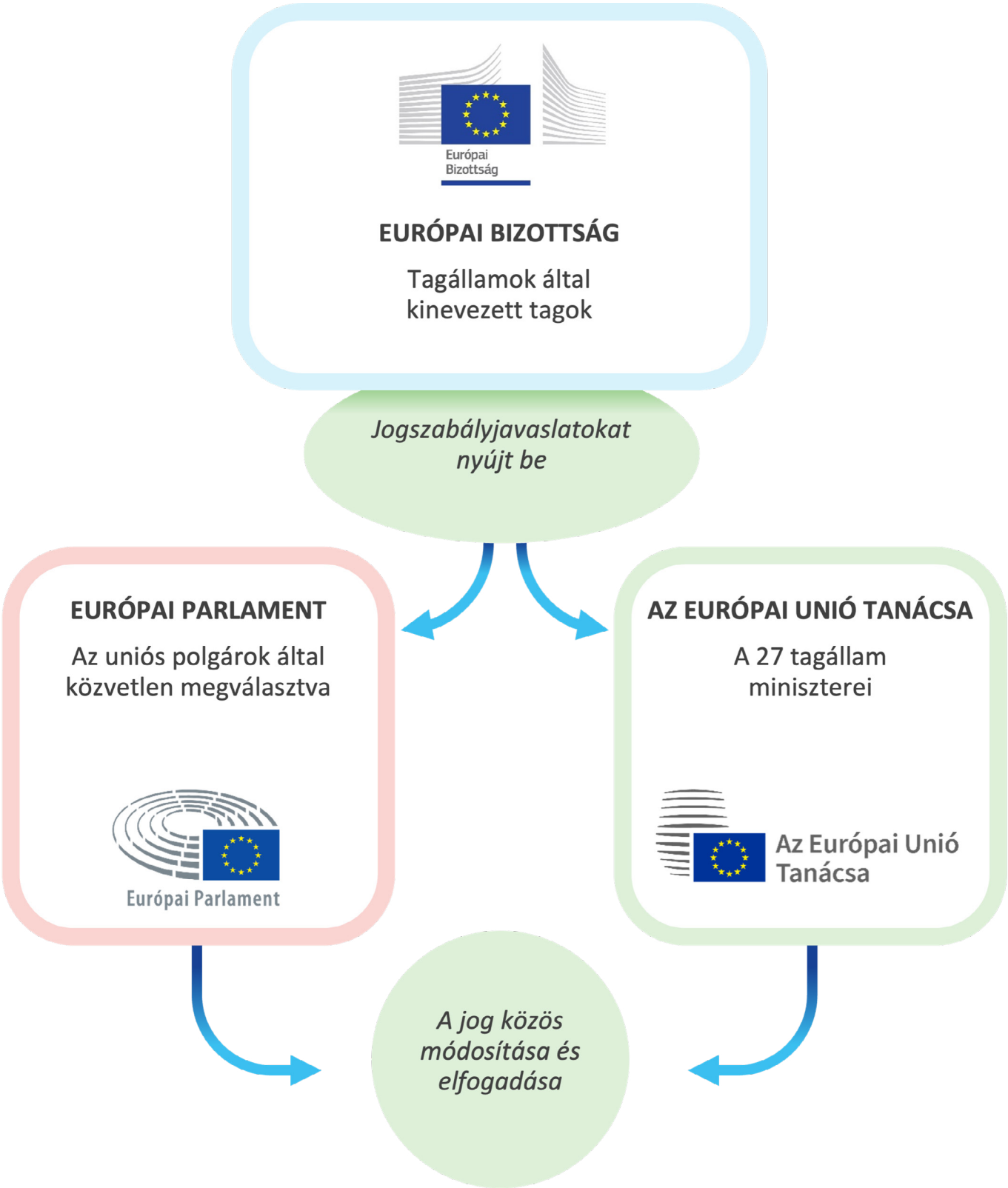
Az emberi jogok védelméről az Európai Unió Alapjogi Chartája gondoskodik. Ez a következő jogokra terjed ki: a nemen, a faji vagy az etnikai származáson, a valláson vagy a meggyőződésen, a fogyatékosságon, az életkoron vagy a szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetéstől való mentességhez való jog, a személyes adatok védelméhez való jog, valamint az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréshez való jog.

AZ EU TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEI (válogatott példák)

Kizárólagos hatáskör	Megosztott hatáskör	Támogató hatáskör
Vámunió	Belső piac	Közegészségügy
Versenyszabályok	Foglalkoztatás és szociális ügyek	Ipar
Monetáris politika	Mezőgazdaság	Kultúra
Kereskedelem	Halászati politika	Turizmus
Tengeri növények és állatok	Környezet	Oktatás, szakképzés, ifjúság és sport
	Fogyasztóvédelem	Polgári védelem
	Közlekedés	Igazgatási együttműködés
	Transzeurópai hálózatok	
	Energiaügy	
	Igazságügy	
	Alapvető emberi jogok	
	Migráció és belügy	
	Közegészségügy	
	Kutatás és űrkutatás	
	Fejlesztési együttműködés és humanitárius segítségnyújtás	

Az EU tevékenységi területei

AZ EU JOGALKOTÁSI FOLYAMATA

Európai
polgári
kezdeményezés

Az Európai Unió
Kiadóhivatala